

Plenum

Tisdag 8.12.2020 kl. 13.59—21.57

4. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 14 § i lagen om stöd till produktion av el från förnybara energikällor

Regeringens proposition RP 240/2020 rd

Remissdebatt

Talman Anu Vehviläinen: Ärende 4 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talman konferensen föreslår att ärendet remitteras till ekonomiutskottet.

För remissdebatten reserveras högst 30 minuter. Vid behandlingen av ärendet följer riksdagen det för ärenden med tidtabell överenskomna förfarandet.

Debatt

14.00 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain mukainen tuotantotukijärjestelmä on keskeinen tukiohjelma, jolla tuetaan tuulesta, biokaasusta, puupolttoaineesta ja metsähakkeesta saatavaa sähköntuotantoa. Jos tuen myöntämisen edellytykset täyttyvät, sähköntuottajalle myönnetään tuki. Tukiaika on 12 vuotta.

Tuulivoimaloiden, biokaasuvoimaloiden ja puupolttoainevoimaloiden osalta tukijärjestelmä on jo suljettu, eli tukijärjestelmään ei enää hyväksytä uusia voimalaitoksia, mutta jo tuen piirissä oleville voimalaitoksille maksetaan tukea tukiajan loppuun asti. Näin ollen tukijärjestelmä on vielä auki ainoastaan metsähakevoimaloiden osalta siten, että uuden metsähakevoimalan hyväksymistä tukijärjestelmään voi hakea.

Tuen tarkoituksena on kattaa metsähakkeesta ja turpeesta tuotetun sähkön tuotantokustannusten erotusta siten, että tuotantolaitoksissa käytettäisiin turpeen sijasta metsähaketta. Siksi tuen määrään vaikuttaa turpeen vero ja sen päästöoikeuskustannus. Tuen merkitys on kuitenkin vähentynyt, koska turpeen päästöoikeuden hinta ja turpeen verotaso ovat nousseet ja näin tukitasojen maksetun tuen määrä metsähakevoimaloille on laskenut merkittävästi. Vuoden 2019 alusta lähtien tukea on maksettu vain kahdelta kvartaalilta. Nykyisen päästöoikeuden hintakehityksen perusteella myöskään tulevaisuudessa tukea ei maksettaisi.

Viimeaikaisten tietojen nojalla näyttää siltä, että turpeen käyttö lämpövoimalassa vähenee ennakoitua nopeammin. Meillä ei olekaan huolta metsähakkeen kilpailukyvyistä suhteessa turpeeseen, vaan siitä, miten sitä saadaan riittävästi markkinoille, jottei turve korvaua tuontihakkeella.

Ehdotetulla lakimuutoksella suljettaisiin tuotantotukijärjestelmä metsähakevoimaloiden osalta asettamalla määräaika hyväksymishakemuksen jättämiselle. Lakiehdotuksen mukaan metsähakevoimalan hyväksyminen tuotantotukijärjestelmään edellyttäisi, että sähköntuottaja jättäisi hyväksymishakemuksen viimeistään 15.3.2021. Tukijärjestelmän

Punkt i protokollet PR 160/2020 rd

sulkeminen on tarkoitus ajoittaa siten, että komission valtiontukihyväksyntä tukijärjestelmälle on vielä voimassa.

Koska kysymys on alun perinkin määräaikaisesta tukijärjestelmästä, ei sen sulkemisella arvioida olevan taloudellisia vaikutuksia julkiseen talouteen. Ehdotuksella ei myöskään ole taloudellisia vaikutuksia sähköntuottajiin, joiden metsähakevoimala on hyväksytty tukijärjestelmään tai hyväksytään määräaikaan mennessä jätetyn hakemuksen perusteella. Lisäksi lakiehdotuksen taloudelliset vaikutukset sähköntuottajiin, jotka eivät enää ehdi haakeutua järjestelmän piiriin, arvioidaan vähäisiksi.

Lakimuutoksen on tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian.

14.04 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä metsähakkeen tuotantotuen alasajaminen on toki ymmärrettävää siinä mielessä, että tämä liittyy niin päästökauppamekanismiin kuin myöskin sitten turpeen hinnoitteluun. Tässä samassa yhteydessä on kyllä pohdittava sitä, kuinka kalliiksi tämä hallituksen tekemä turvepäätos on kaiken kaikkiaan tulossa, koska itse asiassa tällä hallituksen esityksellä yritetään nyt tilkitä niitä seuranaisvaikutuksia. Niin kuin täällä ministeri mainitsi, tällä hetkellä jo tuolla venäläiset rekat jylläävät rajan yli ja tuovat tänne venäläistä haketta poltettavaksi, ja tällä yritetään nyt sitten estää lisävahinkojen tapahtuminen.

Maaseudun Tulevaisuus kirjoitti eilisessä pääkirjoituksessaan, että politiikassa kiireellä tulee usein sutta ja sekundaä, ja siinä se toi esille Koneyrittäjien varapuheenjohtajan Marko Vainionpään muistutuksen siitä, että turveyrittäjät tarvitsevat apua nyt heti. Elikkä kun hallitus on puhunut EU:n oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin tuista ja lainoista, niin nämä tuet ja lainat ovat tulossa liian myöhään, koska tämä turpeen alasajo on tapahtunut tällä hallituksen päätöksellä todellakin huomattavan paljon nopeammin kuin mitä voitiin kuvitella, ja nyt siellä ovat yrittäjät oikeasti isossa, isossa pulassa. Tietenkin tämä on myös huoltovarmuuden kannalta nyt herkkä kysymys, mitä tapahtuu, jos meillä todellakin näin nopealla tahdilla tämä turpeen alasajo käy ja meille ensi talvena tulee kylmä talvi ja meillä ei olekaan sitten huoltovarmuuden kannalta polttoainetta tarvittavasti.

Täällä hallituksen esityksen perusteluissa sivulla 4 todetaan: ”Turpeen pääasiallinen energiakäyttö päättyy nykyennusteiden mukaan 2030-luvun aikana päästöoikeuden hinnan noustessa, vaikkakin se säilyy huoltovarmuuspolttoaineena.” Olisikohan syytä, että ministeriö korjaisi tältä osalta tätä perustelua, koska nythän ei ole nähtävissä sitä, että meillä tämä huoltovarmuusasia säilyy, koska tätä on nyt nopeutettu tällä turpeen veron korotuksella kuin myöskin sitten vielä varmistettu tällä lattiahintamekanismilla?

Samassa yhteydessä haluaisin vielä esittää ministerille kysymyksen, kun ministeri on täällä paikalla. Tässä esityksessä, sen perusteluissa, tuodaan esille omaisuudensuoja ja elinkeinonvapaus — alkaa sivulta 10. Missä on turvetuottajien omaisuudensuoja ja elinkeinonvapaus? Tässä ollaan hakemassa näille hakepolttolaitoksille omaisuudensuojan ja elinkeinonvapauden perusteella niin sanottua luottamuksensuojaa, kun tiedetään, että nämä investoinnit on tehty sillä näkökulmalla, että niillä on tietty kuoletusaika. Nyt monet yksityisyrittäjät, turveyrittäjät, [Puhemies koputtaa] ovat joutuneet tilanteeseen, jossa heillä ei ole ollut minkäänlaista luottamuksensuojaa [Puhemies koputtaa] vaan elinkeino on ajettu nopeutetulla ajalla alas. [Puhemies koputtaa] Miten hallitus aikoo näiden ihmisten osalta heidän omaisuudensuojansa ja luottamuksensuojansa [Puhemies: Aika!] kohdalla menetellä?

Punkt i protokollet PR 160/2020 rd

14.07 Janne Sankelo kok: Arvoisa puhemies! Tähän lakiesitykseen sinänsä ei ole täydennyksiä tai kommentoitavaa, mutta jatkaisin hieman edustaja Essayahin pohdiskelua siitä, miltä tämä energiakartta tulevaisuudessa Suomessa näyttää.

Nythän näyttää siltä, että kun energiaturpeen käyttö vähenee ennakoituakin nopeammin, niin lähitulevaisuudessa metsähakkeen käyttö tulee merkittävästi kasvamaan suomalaisilla lämpölaitoksilla. Tähän tulee tietysti sellainen kokonaisuus, kun samaan aikaan puuta tarvitaan kyllä muihinkin kohteisiin, niin kuin ministeri hyvin tietää. Meillä on niin sanotusti korkeamman jalostusasteen puutuotteita, joiden kuitenkin pitäisi olla aina ensisijainen puun käyttökohde. Miten hallitus aikoo ratkaista tämän yhtälön, jossa samaan aikaan metsähaketta vietäisiin polttolaitoksille entistä enemmän ja samaan aikaan metsäteollisuuskin toisaalta tarvitsee, toivottavasti, enemmän puuta? Tämä on asia, joka tulee kyllä hallituksen ratkaista todellakin samaan aikaan, kun energiaturpeen käyttö on nopeasti vähenemässä.

Arvoisa puhemies! Tähän energiaturpeen käytön vähenemiseen liittyy kyllä sitten näitten suomalaisten urakoitsijoiden tilanne. Energiaturpeen parissa on paljon erilaisissa asiantuntijatehtävissä olevia ihmisiä, jotka kyllä varmasti työllistyvät muille aloille, mutta nämä urakoitsijat ovat kalustoineen siellä maakunnissa koko lailla yksin, ja siinä eivät paljon lämmitä uudelleen koulutusmahdollisuudet, jos edessä on konkurssi ja kalusto on jämmässä tarpeettomaksi. Ennakkotiedot tästä oikeudenmukaisen siirtymän rahasto JTF:stä kertovat, että rahasto olisi tarkoitettu nimenomaan muihin tehtäviin ja toimialoille siirtymiseen. Kysyisinkin, että jos tämä JTF ei kohdennu turveurakoitsijoitten hätään oikealla tavalla, niin onko hallituksella valmiutta löytää kansallisia ratkaisuja, täsmätoimenpiteitä, näitten yrittäjien vaikean aseman helpottamiseen.

14.10 Markku Eestilä kok: Arvoisa puheenjohtaja! Se oli tiedossa, että kyseessä on ideologinen turpeen verotuksen korostaminen, joka poikkeaa täysin markkinanäkemyksestä ja joka päätöksensä sinänsä edusti sellaista päätöksentekoa, jossa asianomaisilta eli energiateollisuudelta ja turvetuottajilta ei kysytty mitään, ja aina kun niiltä ihmisiltä, jotka oikeasti tietävät asioista, ei kysytty, niin se todennäköisyys, että päätös menee pieleen, on korkea, ja niinhän tässä kävi.

Kyllähän nämä ovat rajuja lukuja, mitä esitetään — pitäkööt ne sitten tarkkaan paikkansa tai eivät — että turvetuottajille tulee 900 miljoonan vahingot, ja kun täällä nostettiin edustaja Essayah'n puheessa esille omaisuudensuoja ja elinkeinonvapaus, niin kyllähän jonkunmoinen investointisuoja pitäisi jokaisella toimialalla olla. Siellä ostetaan kalliita koneita, ja nyt ne koneet ovat sitten käyttämättöminä, eivät oikein meinaa kelvata, eivätkä ne mene kaupaksi. On arvioitu, että kaiken kaikkiaan tällä turpeen potkimisella aiheutetaan 3 500 työpaikan menetys. Eli olikohan tämä veron nosto sen arvoinen, kun päästökauppa jo automaattisesti kurittaa turvetta ja on tämän kiikkulautamekanismin tehnyt ikään kuin tarpeettomaksi?

Ja ei tämä ihan tähän lopu, kun näitä markkinaketjuja ruvetaan selaamaan alusta vähän pidemmälle. Kun hakkeen käyttö lisääntyy, niin se aiheuttaa helposti sen, että metsiä hakataan liian nuorena, ja silloin koko tämä mekanismi häiriintyy ja tukkipuuta ei sitten aikanaan tule tarpeeksi. Nyt on jo nähtävissä oireita siitä, että metsiä hakataan liian nuorena, ja sitten kun tähän tulee vielä tämmöinen ideologinen kielto, että metsiä ei saa enää ojittaa eikä ojia saa kunnostaa, niin eihän niin pitäisi menetellä. Suometsillä on ollut erittäin merkittävä vaikutus teollisuuden puuhuoltoon, ja ojituksia, tuhkalannoitusta ja muita lannoit-

Punkt i protokollet PR 160/2020 rd

tuksia pitää jatkaa. Ojitukset pitää vain tehdä niin, että otetaan huomioon vesistöt: tehdään saostusaltaita ja muita tämmöisiä.

Minä nyt kysyn ministeriltä: Kun tämä tieto on Suomessa korkealla tasolla ja metsiä on hoidettu oikein, suometsiä on saatu kasvamaan ja kaikkea, niin mikä on se syy, miksi sitä tietopohjaa, mitä pitää tehdä, ei voi ikään kuin päivittää ja hakea tietoa sieltä turvesuolta ja hakea metsästä? Miksi pitää tehdä vähän niin kuin korkean tason ideologisella päätöksellä, kun näin paljon aiheutetaan vahinkoa ja Suomen talous on jo muutenkin kuralla? Kyllä tässä joutuu kysymään, voiko näitä päätöksiä oikeasti perua ja hallitus ikään kuin tehdä täyskäännöksen, sillä vaikka se ei niitä vahinkoja enää korvaa eikä tuo takaisin, niin se osoittaisi vähän tervettä katumista.

14.13 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Tämä turpeen näin nopea alasajo ideologisista syistä on erityisesti meille Pohjanmaalle erittäin vakava asia esimerkiksi kahdesta eri näkökulmasta: toinen on nimenomaan yrittäjien eli niiden työpaikkojen näkökulma, ja toinen on sitten esimerkiksi sähkön kulutushintojen nousu, koska me joudumme alasajamaan näitä sähkölaitoksiamme, joissa turve on ollut ainesosana, ja meidän pitää niitä nyt sitten muuttaa ja se pitää tehdä nopeammin kuin mitä oli alun perin ajateltu tai mitä ne laitokset olisivat vaatineet.

Nyt on herätelty sitten meillekin hallituksen suunnasta toiveita, että voitaisiin JTF:ää käyttää. No, te tiedätte tasan tarkkaan, että sitä ei voi antaa yrittäjille, kompensoida heidän menetyksiään. On turha esittää sellaista, mikä ei oikeasti ole totta. Siitä syystä toivonkin, että tätä turveasiaa nyt pohditaan hyvin vakavasti, koska sehän ei koske kaikkia alueita Suomessa, ja pitää miettiä niitä keinoja, miten me tuemme sitä yrittäjyyttä, miten me tuemme niitä työpaikkoja, miten me voimme estää, että se ei mene sinne sähköhintoihin, ja miten me voimme todella olla luottavaisin mielin myös huoltovarmuuden näkökulmasta. Ymmärrän toki sen, että turpeella on nyt varmasti aika, jolloinka tarvitaan myös niitä muita käyttökohteita, ja niitäkin mietitään kovasti, mutta kyllä minä olen todella huolissani yrittäjien toimista ja ennen kaikkea myöskin niistä työpaikoista mutta myöskin yrittäjien toimentulosta ja näistä sähköhinnoista.

14.15 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Voi aika perustellusti kyllä kysyä, tämäkö on sitä vihreää siirtymää: Venäjältä tuodaan haketta rekoilla ja Keski-Euroopasta huonolaa-tuista haketta laivoilla tänne Suomeen poltettavaksi. Tässä on jälleen kerran ollut liian nopeaa, huonoa lainvalmistelua. Myöhemmin tänään puhutaan oppivelvollisuuden pidentämisestä, ja yhtenä ongelmana näen siinä juuri tämän liian nopean aikataulun, kuten myös tässä hakeasiassa.

14.15 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille esittelystä ja edustajille Essayah, Sankelo, Risikko, Eestilä ja monet muut hyvistä puheenvuoroista. Turpeen alasajo on ollut varsin nopeaa, ja pitää nyt vakavasti harkita sitä, edetäänkö liiankin nopeilla askelilla.

Huoltovarmuus on tullut tässä useammassa puheenvuorossa esille, mutta myös kysymys lähienergiasta ja siitä, miten paljon lähienergian työllisyysvaikutukset ovat Suomessa olleet ja miten niiden tulevaisuudessa käy. Jo nythän tiedot ovat kertoneet, että Suomeen on tuotu Venäjältä ja Latviasta puuhaketta korvaamaan kotimaista turvetta, ja Ruotsissa on jo kerrottu siitä, miten esimerkiksi puuta kannattaa tuoda Ruotsiin Brasiliasta. Amazon-

Punkt i protokollet PR 160/2020 rd

hakkeella on lämmitetty tukholmalaisia koteja, ja on käynyt selväksi, että osa niistä on ainakin laittomien hakkuiden ja maananastuksen kautta saatua. Ruotsiin on ymmärtääkseni tuotu puuta myös Mosambikista ja Espanjasta, ja jos oikein olen ymmärtänyt, niin myös Suomeen on tuotu Afrikasta pähkinänkuoria poltettavaksi näissä laitoksissa. Kysyisin ministeriltä, mikä tämän hetken tieto on: onko Suomeen tuotu esimerkiksi Amazonin tai Mosambikin, Afrikan muiden valtioiden korvaavaa polttoainetta näihin laitoksiin?

On tärkeää varmistaa polttoaineiden saatavuus, kun turpeen käyttö tulevaisuudessa tulee vähenemään. Kysyisin ministeriltä arviota myös siihen, mikä on näkemyksenne siitä, riittääkö Suomessa puuta korvaavaksi polttoaineeksi ja myös niin kuin tässä edellä on puheenvuoroissa tuotu esille, että ei poltettaisi sellaista puuta, jonka jalostusarvo taas toisaalta olisi parempi.

Oikeastaan nämä kaksi isoa kysymystä: Onko näiden afrikkalaisten pähkinänkuorien jälkeen Suomeen tuotu kaukomailta — Brasiliasta, Amazonilta, Mosambikista — tai muualta korvaavaa polttoainetta? Ja sitten tämä kotimaisen puun riittävyys tulevaisuudessa.

14.18 Anders Adlercreutz r: Ärade talman! Vi diskuterar en proposition som inte ännu har trätt i kraft. All den förändring vi ser på marknaden beror i dag på utsläppshandelns effekt på industrin. Visst kanske man anar vad som komma skall, men situationen i dag beror på utsläppshandeln. Det är en situation som vi inte heller till alla delar kan kontrollera.

Arvoisa puhemies! Elämme nyt tässä päästökaupan tilanteessa. Tämä esitys on vasta käsittelyssä eduskunnassa. Toki tässä esityksessä on veroseuraamuksia myöskin turpeelle. Miksi näin? Meillä on päästövähennystavoitteet. Me tiedämme, että turpeen polttaminen vastaa aika isosta osasta päästöjä. Toki on vaihtoehtoisiakin polkuja, mutta esimerkiksi liikenteeseen tarttuminen nopealla aikataululla olisi huomattavan paljon hankalampaa. Toki tätäkin muutosta pitää tarkastella kriittisesti. Pitää arvioida, onko se, miten nopeasti siirtymä tapahtuu, kaikilta osin hallittua, mutta tämän viime vuoden aikana oppositiosta on toistuvasti vaadittu, että tähän turvekysymykseen tartutaan, [Mikko Savola: Kokoomus erityisesti!] ja erityisesti kokoomus on sitä toistuvasti vaatinut. No nyt siihen tartutaan.

Tätä siirtymää tehdään, koska enemmistö eduskunnasta haluaa, että Suomi suoriutuu ilmastovelvoitteistaan. Kun tätä tehdään, niin on oleellista myöskin, että mahdollistetaan niitä korvaavia teknologioita. Kun puhutaan turpeesta, turpeen käytöstä lämmönlähteenä lämmöntuotannossa, niin oleellisia korvaavia teknologioita ovat esimerkiksi lämpöpumput, maalämpöpumput, pumppuvoimalat osittain, vastukset, tämäntapaiset ratkaisut, ja jotta ne olisivat mahdollisia, niin on oleellista, että lainsäädäntö sopeutuu siihen tilanteeseen, siihen vaatimukseen poistaa nopeasti ne verotukselliset esteet, jotka tällä hetkellä ovat näiden teknologioiden tiellä. Toivon, että tässäkin lähdetään päättäväisesti nopeasti eteenpäin. Samaan aikaan toki pitää tarkastella sitä, miten tämä muutos nyt kohtelee sitä väistävää teollisuutta.

14.20 Hussein al-Taei sd: Arvoisa puhemies! Tämmöisenä ilmastodemarina näen totta kai, että kaikki esitykset, jotka vievät suomalaista kunnianhimoa eteenpäin näissä ilmastokysymyksissä, ovat positiivisia.

Mutta haluaisin kysyä ministeriltä, millaisia vaikuttavuusarviointoja on tehty näiden yrittäjien elinkeinoa ajatellen lyhyellä tähtämellä ja pitkällä tähtämellä. Miten näille ih-

Punkt i protokollet PR 160/2020 rd

misille taataan rauhallinen mieli siitä, että täällä päättäjät ajattelevat myös heitä näissä kysymyksissä eikä kävisi niin, että ilmastokysymykset ja näiden yrittäjien elinkeinot olisivat vastakkain vaan että löydettäisiin todellisuudessa sellaista symbioosia, joka vie näitä molempia tavoitteita kohti sellaista Suomea, jossa me kaikki haluamme elää?

14.21 Atte Harjanne vihr: Arvoisa rouva puhemies! Ihmettelen tätä toistuvaa mainintaa, että tätä tehtäisiin ideologisista syistä. Kyllä sitä tehdään ihan luonnontieteellisistä syistä. Turve on ilmastolle ja luonnolle hyvin haitallinen polttoaine, [Juha Mäenpää: Entä puu?] ja se on ihan perusteltua, että se tulee tiensä päähän.

Siitä huolimatta ovat kyllä erittäin hyviä ne kaksi huolta, joihin tässä täytyy tarttua.

Toinen on tämä reilu, oikeudenmukainen siirtymä, siihen vastaaminen, ja kuulisin myös mielelläni ministereiltä, miltä se tällä hetkellä näyttää. Onko tarve jonkuntyyppiselle kompensatiolle, ja miltä näyttävät korvaavat elinkeinot? Työtähän sinänsä riittää esimerkiksi soiden ennallistamisessa ja korvaavien energiaratkaisuiden rakentamisessa ja tällaisessa. Näissä eivät välttämättä aina olemassa oleva kalusto ja osaaminen täysin vastaa vaatimuksia, joten siihen tietysti yhteiskunnan apua on varmasti paikallaan antaa.

Toinen on sitten tämä puun energiakäyttö. Kyllähän puubiomassan käyttö energiaksi pitäisi olla se viimeinen, mihinkä sitä käytetään. Sille asettaa selvät rajat se, että puuta tarvitaan metsässä turvaamaan hiilinielut, hiilivarastot sekä metsäluonnon monimuotoisuus, ja kuten täällä on tullut esille, puubiomassa on myös arvokasta korkeamman jalostusasteen käytössä. Eli kyllä sen energiakäytön pitäisi olla sitä vihoviimeistä, oli se sitten suomalais-ta puuta tai jostain muualta tullutta puuta. Tämä on toinen asia, johon täytyy tarttua, ja siihen on sitten kahta sorttia.

Meillä täytyy vauhdittaa niitä polttoon perustumattomia, kestäviä lämmöntuotantotapoja, joita täällä jo mainittiinkin: erilaiset lämpöpumput, lämpövarastot, maalämmöt, ehkä huippulämpöihin synteettiset polttoaineet, ydinkaukolämpö. Miten näiden vauhdittaminen ministerin näkökulmasta etenee sekä erilaisten tukien että regulaation osalta?

Sitten toisaalta on myös se, ettei puusta tule liian houkuttelevaa. Tässähän muun muassa ilmastopaneelin puheenjohtaja professori Ollikainen on esittänyt tätä puubiomassan polton verolle asettamista. Olisiko myös tämä instrumentti pohdittavissa, jotta tämä siirtymä olisi kokonaisuutena sellainen, että se johtaisi kestävään siirtymään mahdollisimman nopeasti ja mahdollisimman pienellä ylimääräisen puupolton volyymin kasvulla? — Kiitos.

14.24 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Sanon sen nyt suoraan: turvetuotannon hallitsematon alasajo on virhe. Vähintä, mitä voidaan tehdä, on pyytää anteeksi näiltä yrittäjiltä, jotka henkilökohtaisesti ovat vastuussa siitä, että ovat investoineet tähän alaan, ja joilla on paljon pelissä ja myöskin ollut tulevaisuudenuskoa tämän alan suhteen.

Sitä minä en hyväksy, että kokoomus täällä hurskastelee tällä asialla. Teidän vaihtoeh-tobudjetissanne näitä oltaisiin korottamassa vielä enemmän, ja teidän ryhmäpuheenjohta-janne haluaisi koko turpeen veroedun pois. Rehellisiä pitää tässäkin suhteessa kuitenkin ol-la.

Totuus on se, että energiamarkkinat ovat sekaisin. Tätä ei voi eikä kannata selitellä. Energialaitokset ovat nyt valintansa tehneet myöskin siitä, mihinkä suuntaan tämä koko energiapaletti on menossa.

Yrittäjät tarvitsevat apua, se on ihan selvä asia, ja oikeastaan siihen on muutamia keinoja. Yksi on se, että yrittäjiä tuetaan nyt suoraan rahallisesti, suora tuki yrityksille. On löy-

Punkt i protokollet PR 160/2020 rd

dyttävä keinoja, millä pystytään kompensoimaan sitä kalustoa, mikä heillä pihassa tulevaisuudessa kenties toimeettomana seisoo, kuten myös niitä nevoja, missä on hyvinkin paljon kiinni. Yhdellä yrittäjällä voi olla taseessa sadoistatuhansista jopa miljooniin euroihin kiinni näissä koneissa ja kalustoissa, ja tämä on erittäin iso ongelma tällä hetkellä. Pitää olla näille yrittäjille se näkymä jatkosta, mitä heidän tulevaisuutensa on, ja sitä näkymää ei valitettavasti tällä hetkellä oikein kunnolla ole. Tietysti osana sitä näkymää ovat tämä JTF-rahas to ja se, mitä sen kautta tulee, mutta ensiksi pitää löytää keinot, millä pystytään kompensoimaan yrityksille, näille turveyrittäjille, niitä menetyksiä, mitä heillä tällä hetkellä on.

Miten turvataan huoltovarmuus? Se on yksi keskeinen kysymys. Me tarvitsemme huoltovarmuuspolttoaineena turvetta jatkossakin, mutta ei kukaan tuota pelkkiä huoltovarmuusvarastoja, vaan pitää olla menekkiä myöskin markkinaehtoisesti, jotta nämä yrittäjät saavat tuotteitaan markkinoille ja sitä kautta myöskin pystyvät tuottamaan näitä huoltovarmuusvarastoja.

Kuinka turvataan se, että nämä muut käyttömuodot — kuiviketurve, kasvuturve — ovat tässä maassa tuotannossa myöskin jatkossa? Myöskin tämä vaatii osaltaan polttoturpeen nostoa, koska hyvin harva yrittäjä on semmoinen, joka uskaltaisi ympäristölupansa käyttää siihen, että ottaa vain pintakerrokset pois ja jättää lopun sitten oman onnensa nojaan.

Tietysti tämän energiaturpeen rinnalle tarvitaan myöskin sitä, [Puhemies koputtaa] että nimenomaan kotimainen energia on tässä keskiössä jatkossa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä vaiheessa huomautan, että olemme lähes käyttäneet tämän puoli tuntia, mitä tähän on tässä kohtaa varattu. Annan tähän loppuun ministeri Lintilälle 3 minuutin puheenvuoron.

14.27 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Arvoisa puhemies! Kiitoksia kommenteista ja kysymyksistäkin.

Äärettömän vaikea tilanne turvepuolella. Se, mikä tässä tietysti on ollut yllättävintä, on se, että vielä hallitusneuvottelujen aikana tosiaan tehtiin hallitusohjelmaan kirjaus, että turpeen käyttö vähintään puolitetaan vuoteen 2030 mennessä. Nyt se on romahtanut, on oikeastaan vapaassa tiputuksessa, ja se on tietysti asia, joka pitkälle lähtee myös siitä imagosta, joka turpeelle on tullut. Onko se ansaittua vai ei? Ainakin näin nopeasti se on hallitsematon tilanne. Kyllähän tämä tietysti rupeaa menemään jo sille puolelle, että näin nopea muuttuminen rupeaa jo kohta vaarantamaan meidän ilmastostrategiaa.

Miten tätä voidaan kompensoida? Kyllä me tietysti joudumme lähtemään hakemaan myös kansallisia elementtejä, sitä, mitä kansallisilla elementeillä voidaan tukea: onko se ensiharvennushakkuita, onko siellä Kemera-puolella olemassa joitain elementtejä, joilla pystyttäisiin esimerkiksi hakepuolta edesauttamaan, ja näin?

Täällä kysyttiin ulkomaisesta hakkeesta. Meille taisi viime vuonna tulla 1,6 miljoonaa kuutiota ulkomaista ja 6 miljoonaa kotimaista, eli kyllä me vielä ihan reilusti olemme kotimaisen puolella. Se pitää paikkansa, niin kuin edustaja Risikko sanoi, että tämä tulee eri sektoreille: tämä tulee sinne koneyrityksille, tämä tulee sinne kuntiin ja kaupunkeihin sinne energiapuolelle ja tietysti alihankkijoille kautta linjan. Käsittääkseni turve, joka on tullut Venäjältä, on ollut lähinnä kasvu- ja kuiviketurvetta.

Edustaja Heinonen, joka on poistunut salista, kyseli myös, oliko, pähkinäkuorien perään. Kuulemma aina silloin tällöin on liikkeellä näitä erilaisia laivoja, jotka tarjoavat nii-

Punkt i protokollet PR 160/2020 rd

tä, mutta ilmeisesti ainakaan tänä vuonna ei ole näin eksoottisia ollut. On joskus ollut, siitä on tieto olemassa, mutta ei käytetä sinällensä.

Varmasti se keskeinen kysymys on se, kuinka näille yrittäjille saadaan aidosti oikeudenmukainen siirtymä. Tämä JTF-rahasto tulee tietyllä tavalla myöhässä, ja se ei varmasti kata sitä kaikkea, mitä yrittäjät odottavat.

Tietysti yksi ongelma on se, että me olemme siinä logistisessa tilanteessa, että esimerkiksi Helsinkiin on edullisempi saada polttoainetta muilta mantereilta sekä biomassaa Mikkelistä kumipyörillä, eli kyllä tämä tietysti tuo oman haasteensa siihen.

Mutta sitten näin kunnallisvaalien alla kehotan kyllä kaikkia lähtemään ehdokkaaksi. Aika monet näistä turvetta käyttävistä tai haketta käyttävistä ovat kunnallisia ja kunnallisen päätöksenteon piirissä olevia, [Puhemies koputtaa] eli sitä kautta voi paikallisestikin vaikuttaa energiastrategiaan.

Talman Anu Vehviläinen: Debatten och behandlingen av ärendet avbryts. Behandlingen av ärendet fortsätter under detta plenum efter att de övriga ärendena på dagordningen blivit behandlade.

Riksdagen avbröt behandlingen av ärendet klockan 14.31.

Riksdagen fortsatte behandlingen av ärendet klockan 21.18.

Förste vice talman Antti Rinne: Så går vi tillbaka till början av dagen. Behandlingen av ärende 4 som avbröts tidigare under detta plenum fortsätter.

21.18 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Todella päivällä keskeytyi käsittely koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta. Tämän tuotantotukijärjestelmän tarkoitus on lisätä uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantokapasiteettia ja parantaa metsähakkeen kilpailukykyä fossiilisiin polttoaineisiin verrattuna. Metsähakkeen tuotantotuki eroaa muista tukiohjelman energiamuodoista siten, että tukea voi hakea myös voimassa oleville laitoksille, ei pelkästään uusille.

Metsähakkeen tuotantotukiohjelman tarkoituksena on ollut kattaa metsähakkeesta ja turpeesta tuotetun sähkön tuotantokustannusten erotusta siten, että tuotantolaitokset käyttäisivät turpeen sijasta metsähaketta. Siksi metsähakevoimaloiden tuen määrään vaikuttavat muun muassa turpeen hinta, turpeen verotus ja päästöoikeuden hinnat. Tukijärjestelmä on hyväksytty 12 vuoden järjestelmäksi.

Nyt kuitenkin, kun tuotantotuen maksatusmäärät ovat laskeneet sekä tukijärjestelmään hakeutuvien sähköntuottajien määrä on ollut vähäinen, hallitus on tehnyt tästä esityksen. Ehdotetulla lakimuutoksella suljettaisiin tuotantotukijärjestelmä hakevoimaloiden osalta asettamalla määräaika, ja lakiehdotuksen mukaan metsähakevoimaloiden hyväksyminen tuotantotukijärjestelmään edellyttäisi sähköntuottajan uutta hakemusta 15. maaliskuuta mennessä. Tässä ei todeta, että tässä olisi isoja taloudellisia vaikutuksia, ainoastaan se, että niiden sähköyhtiöiden, mitkä eivät tällä hetkellä ole siinä mukana, tulisi hakea maaliskuun puoliväliin mennessä uutta tukea.

Punkt i protokollet PR 160/2020 rd

Arvoisa puhemies! Päivän keskusteluissa mainittiin myös turve ja se, mitä turpeeseen tulee. Turpeen verotuksen korotus oli mielestäni virhe, varsinkin sen päätöksen jälkeiset hallitsemattomat tapahtumat. Hallitus on omassa ohjelmassaan tavoitellut sitä, että turpeen energiakäyttö puoliintuisi vuoteen 2030 mennessä. Kuitenkin juuri tehtyjen selvitysten mukaan vuonna 25 energiaturpeesta on jäljellä enää 25 prosenttia tämänhetkisestä tuotannosta ja energiaturpeen markkinat hyyytyvät jo sitä ennen. Pudotus on rankka ja ajaa turveyrittäjät ja osaltaan lämpölaitokset ahdinkoon. Sijoitettuja investointeja ei voida hyödyntää loppuun asti, sekä tuotantotuotot jäävät saamatta. Vahinkojen yhteisarvo on noin 900 miljoonaa. Puhe on myös useista tuhansista työpaikoista ja noin 750 yrittäjästä.

Energiakäytön äkkinäistä vähentymistä ovat edistäneet päästökaupan hinnannousu, turpeen maine sekä muun muassa Vapon nopeat, äkkinäiset päätökset tässä syksyn aikana luopua turvesopimuksistaan ja myös turvealueistaan ja myös energialaitosten omat päätökset siitä, mistä energia on hankittu, ja kaiken takana on vielä lisäksi asiakkaiden päätökset hakea fossiilittomia energialähteitä ja energiamuotoja niin lämpöön kuin sähköönkin. Tapahtumat ovat olleet niin nopeita, että se jopa vaarantaa Suomen ilmastostrategian toteutumisen.

Tässä on ilmassa myös paljon virheellistä tietoa. Turvetta ei olla lakkauttamassa, varsinkaan lailla ei olla turvetta lakkauttamassa eikä varsinkaan turpeen muuta käyttöä. Mutta energiaturpeen lisäksi turve on erinomainen kasvupohja kotimaisille kasviksille varsinkin kasvihuoneissa sekä antiseptinen kuivike kotimaisille ja hyvälaatuisille broilerinfileille tai pihvituotannolle. Kuivike-, kasvu- ja aktiivihiiliturpeen saatavuus vaarantuu ja kallistuu tai sitten sitä tuodaan ulkoa, jos asialle ei tehdä mitään.

Vaikka veronkorotus tuleekin vasta ja on voimassa vasta vuodenvaihteessa, niin energiamarkkinat ovat jo tällä hetkellä sekaisin. Haketta tuodaan ulkomailta laivalla, varsinkin edullista Keski-Euroopan ötökkähaketta. Venäjältä on tuotu jo pitkään haketta ja puuta. Ainoa keino on sen rajoittamiseksi ollut, että pyydetään venäläiseltä puulta myös sertifiointia. Tätä on selvitetty usean elinkeinoministerin aikana.

Turveyrittäjien ahdinkoon tulee saada helpotusta pikaisesti. Hallitukselta odotetaan nopeita kansallisia päätöksiä. Näitä valmistelussa on useastakin näkökulmasta, kuten ministeri Lintilä täällä iltapäivällä aiemmin avasi — hyvä niin. Yritysten menetettyjen investointien korvaamiseen haetaan ratkaisuja. Kotimaisen metsähakkeen liikkellesaanti muun muassa Kemeran kautta on erittäin tärkeää. Meillä on tällä hetkellä noin miljoona hehtaaria metsien hoitorästejä, joista kyllä puuta löytyy. Huoltovarmuuden turvaamiseen tarvitsemme kotimaista turvetta myös jatkossa, samoin kasvu- ja kuiviketurpeelle meidän täytyy löytää ratkaisu.

Arvoisa puhemies! Hyvät kuulijat! Nyt tarvitsemme kunnianhimoa. Meillä tulee olla kunnianhimoa edistää kotimaista yrittäjyyttä ja energiaa. Ilmastotalkoita tehdessämme meidän tulee muistaa myös sosioekonomiset ympäristöt.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sankelo — poissa, edustaja Multala — poissa. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

Pyydän sitten keskittymään erityisesti tähän aihealueeseen, mikä nyt on käsittelyssä.

21.24 Juha Mäenpää ps: Arvoisa herra puhemies! Meillä on käsittelyssä hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annettun lain 14 §:n muuttamisesta. Jo aikaisemmin tänään asian käsittelyssä, joka päättyi ja

Punkt i protokollet PR 160/2020 rd

aloitettiin nyt uudestaan, keskusteluun nousi turve, ja minäkin haluan eduskunnan kirjoihin mielipiteeni asiasta, ettei minua tulla syyttämään maalaisjärjen puutteesta, kun Suomen vasemmistohallitus keskustapuolueen tukemana ideologisesti tuhoaa kotimaisen energiantuotantomme jo ennalta ilman, että meillä on vähempipäästöisiä korvaavia energianlähteitä.

Arvoisa puhemies! Arvostan osaa sitä hallituksen porukkaa, joka täällä on kyllä julkituonut mielipiteensä tästä asiasta. He eivät seiso tämän asian takana, mitä tässä nyt on tapahtumassa.

Jos siirrytään turpeen poltosta puuhakkeen polttoon, vähenevätkö piipusta tulevat päästöt? Eivät. Jos siirrytään turpeen poltosta puuhakkeen polttoon, vähenevätkö poltettavan materiaalin korjuuketjussa syntyneet pakokaasupäästöt? Eivät. Jos siirrytään turpeen poltosta puuhakkeen polttoon, tuodaan osa hakkeesta ulkomailta. Vähenevätkö kuljetuksessa syntyneet päästöt? Eivät. Onko niin, että näitä kuljetuksessa syntyneitä päästöjä ei huomioida lainkaan laskelmissa? Jos siirrytään turpeen poltosta puuhakkeen polttoon ja tuodaan osa hakkeesta ulkomailta, missä ei ole metsän uudistamisvelvoitetta, niin onko se tuotava puuhake silloin uusiutuvaa energiaa? Onko mahdollista, että osa tästä puuhakkeesta on tehty ryöstöhakkuina jonkun muun metsistä? Entä kun puuhakkeen tuonti Venäjältä loppuu, mitäs sinne pesään sitten laitetaan?

Arvoisa puhemies! Jos siirrytään turpeen poltosta puuhakkeen polttoon ja tuodaan osa hakkeesta ulkomailta ja mahdollisesti joukossa on ötökkäpuuta, niin onko mahdollista, että maamme metsiin leviää tuontihakkeen mukana kuoriaisia, joita metsissämme ei ennalta ole? Jos siirrytään turpeen poltosta puuhakkeen polttoon, mitä tapahtuu maamme turvetaseelle? Turvetaseemmehan eli turvevarantomme kasvaa jo nyt kaiken aikaa. Turvetaseemmehan on meillä kasvanut koko ajan, vaikka olemme käyttäneet turvetta. Tämän kasvun perusteella turve on uusiutuvaa. Loppuun kaluttu turvesuo toimii hyvänä kasvualustana metsälle. Turpeen alla on hyvää, ravitsevaa kivennäismaata, ja siihen syntyvä metsä taas toimii hiilinieluna.

Tulisi huomioida myös turpeen inhimilliset vaikutukset. Turveala on työllistänyt vuosien ajan myös sellaisia nuoria, jotka ovat koulupudokkaita, joille ei ole koulu tai opiskelu maistunut. Turveala on kasvattanut heitä kohti hyviä ammatteja ja hyvää elämää. Hallituksemme ideologiset toimet turpeen verotusta kiristämällä aiheuttavat työttömyyttä. Tässä syntyy työttömyyttä noin 3 500—4 000 henkeä, kymmenen kertaa enemmän kuin UPM:n Kaipola teki meille työttömyyttä. Silloin pääministeri kysyi UPM:n Pesoselta, miksi te nyt juuri korona-aikana teette tällaisen ratkaisun, jolloin meille syntyy 400 työtöntä ihmistä. Nyt tämä sama tapahtuu turvealalla.

Hallituksen ideologiset toimet aiheuttavat siis turpeen verotusta kiristämällä työttömyyttä, konkursseja ja huoltovarmuutemme romuttumisen. Suomessa on useita lähivuosina miljoonainvestointeja tehneitä yrittäjiä, jotka ovat Suomen hallituksen toimien johdosta korviaan myöten nesteessä. Eikö ensin tulisi lopettaa kivihiilen ja maakaasun käyttö? Ilman energiaturpeen käyttöä myös kasvuturpeen, kuiviketurpeen ja turpeesta valmistettavan aktiivihiilen hinta saattaa nousta niin, että edellä mainittujen tuotteiden valmistuksesta tulee kannattamatonta.

Arvoisa puhemies! Me asumme Suomessa. Meillä on pakkasta talvella. Meidän pitää huolehtia siitä, että kaikissa olosuhteissa pidämme hyvää huolta omasta energiasta ja huoltovarmuudesta.

Punkt i protokollet PR 160/2020 rd

Arvoisa puhemies! En voi millään käsittää, miten kapealla tajunnalla täällä enemmistö tekee päätöksiä romuttaen maamme huoltovarmuuden. — Kiitos.

21.30 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä laki tästä uusiutuvan energian sähkön tuotantotuesta on meillä käsittelyssä. Kun meillä aikanaan on luotu tämä tukijärjestelmä hakkeelle, sillä on haluttu edistää hakkeen käyttöä, bioenergian käyttöä, meillä kotimaisessa sähköntuotannossa, ja sillä on ollut kieltämättä vaikutusta. Ollaan saatu meille puuenergiaa, tehtyä rästihakkuuta, harvennuksia ja sitä myöten hyödynnettyä tätä meidän kultaamme, mitä metsässä kasvaa.

Mutta hankaluus itse tässä koko systeemissä ollut se, että tätä tukea on voitu käyttää myös ulkomailta tuotuun puuhun, erityisesti Venäjältä tuotuun puuhun, ja silloin tämä ei oikein asiaansa ole ajanut. Nyt tätä järjestelmää joudutaan muuttamaan tulevaisuutta silmällä pitäen, ja kieltämättä tähän vaikuttavat ne ratkaisut, mitä hallitus on tehnyt turpeen verotukseen liittyen. Nythän valitettava tilanne on se, että kun energiamarkkinat ovat sekaisin, tänne virtaa enenevissä määrin haketta ulkomailta: Venäjältä, Baltiasta, Keski-Euroopasta ja niin edelleen.

Herra puhemies! Päivällä sanoin, että tämä turvevero on virhe. Tuottajat ja alan toimijat ovat hallitsemattomassa muutoksessa tällä hetkellä, ja oikeastaan tämä veropäätös, jonka hallitus teki, oli tällainen viimeinen niitti, joka antoi oikeutuksen niin energiayhtiöille, mutta erityisesti Vapolle tehdä erittäin rajuja ratkaisuja. Tätä Vapon toimintaa hyvin vahvasti kyllä kritisoin, kuinka he lähtivät toimimaan, koska valtionyhtiönä heillä jos jollain on kyllä äärimmäisen suuri vastuu meidän yrityskentästä, meidän tuotteista ja meidän energiarjestelmästä. Sanottakoon se, että nämä tuottajat, nämä yrittäjät, ne meidän paikalliset maakuntien naiset ja miehet ja nuoret, aivan niin kuin edellinen edustaja viittasi työpaikkojen suhteen, ovat syyttömiä tähän tilanteeseen, ja sen vuoksi tähän pitää ratkaisuja löytyä.

Herra puhemies! Olen saanut olla pian kymmenen vuotta eduskunnassa, ja koko tämän ajan nämä turvetuottajien asiat ovat olleet tavalla tai toisella läsnä: milloin ollaan käyty ministeriössä luvituksen suhteen, niitä asioita hoitamassa, edistämässä, korjaamassa, milloin verotuksen, milloin ollaan puhuttu siitä polttoaineajajärjestyksestä, että pystytään huolehtimaan, että meillä aina kotimainen polttoaine on edellä, milloin on tehty infrapäätöksiä siihen, että turverekat, hakerekat, logistiikka pystyvät kulkemaan, ja milloin on puhuttu investoinneista ja niihin liittyvistä tekijöistä. Valitettavasti kovin paljon näissä palaverissa ei muita kuin keskustalaisia ole ollut. Tästä haluan kyllä vahvasti sen sanoa: parasta ja töitä on pyritty tekemään koko ajan ja on tehty sen eteen, että tämä kotimainen energia-ala pärjäisi.

Herra puhemies! Huoltovarmuus ei tule itsestään. Pitää olla näkymä siitä, kuinka huoltovarmuus meillä hoidetaan. Siihen liittyy kotimainen energia hyvin, hyvin vahvasti. Ei ole pelkkiä huoltovarmuustoimijoita, ei ole pelkkiä huoltovarmuuden ylläpitäjiä. Siihen tarvitaan myös markkinaehtoista tuotantoa, ja jotta pystytään meillä huoltovarmuus järjestämään jatkossakin, meillä pitää olla tulevaisuudennäkymä näille yrittäjille, jotta heillä on kassavirtatuloa, jotta heillä on tuloa, jotta he pystyvät pitkällä tähtäimellä kehittämään sitä omaa toimintaansa. Me tarvitsemme turpeelle jatkossakin myös muita käyttömuotoja, kuten kuivike, kasvuturve, aktiivihiili ja niin edelleen, mitä meillä kehitetään, mutta nämä vaativat sen polttoturpeen siihen rinnalle, ja sen takia tässä hyvin vakavat asiat on käsillä.

Punkt i protokollet PR 160/2020 rd

Herra puhemies! Me etsimme vahvasti keinoja tämän alan auttamiseksi. Siihen ei auta huuto somessa. Siellä voi huutaa ties kuinka lujaa, mutta nyt pitää löytyä niitä konkreettisia, aitoja keinoja. Ovatko ne keinot sitten suoraa tukea näille yrittäjille siitä kalustosta, joka heillä jää mahdollisesti käyttämättä, vai onko se valtion lunastamia soita, vai onko se erilaisia järjestelmiä siihen, että energiamuotoja esimerkiksi korvataan energialaitoksille ja tätä pystytään tukemaan — biokaasu on esimerkiksi tässä hyviä esimerkkejä? Meillä on paljon tulevaisuuden teknologioita ja mahdollisuuksia, mutta ne eivät tule hetkessä, ja sen takia tälle siirtymälle pitää olla aikaa ja näille alan toimijoille, jotka tässä toimivat, riittävästi myöskin elinedellytyksiä.

Herra puhemies! 20 vuotta sitten tehtiin kyllä ratkaisevan virheellinen päätös eduskunnassa siinä, kun turve luokiteltiin uusiutumattomaksi energiamuodoksi. Me emme olisi varmastikaan tässä tilanteessa tällä hetkellä, mikäli olisi toimittu silloin toisin. Näitä seurauksia me kärsimme nyt. Näiden seurausten kanssa on nyt eletävä, on löydettävä parhaat mahdolliset ratkaisut ja huolehdittava siitä, että tämä kotimainen energia on aina ulkomailta tuodun energian edellä. — Kiitos.

21.36 Joakim Strand r: Ärade talman! Erinomainen puheenvuoro tässä äsken edustaja Savolalta, ja myös Pirttilahti ja moni muu on puhunut hyvin. En halua tässä debattia siinä mielessä pitkittää. Mielestäni ei kuitenkaan kannata myöskään ylidramatisoida juuri tätä viimeistä päätöstä turpeen suhteen. Kyllä siinä markkinat ja toimijat ja myös päästökauppa ovat pitäneet huolen siitä, että turpeen käyttö olisi tippunut joka tapauksessa ja jopa nopeammin kuin mitä ne hallitusneuvotteluissakin puhutut tavoitteet ovat olleet. Elikkä tämä on vain valitettava fakta.

Itse tunnen hyvin myös monia kaupunkien energiayhtiöitä, ja ehkä niin kuin sellaisena periaatteellisenä asiana haluan todeta sen, että kun jokin asia enemmän tai vähemmän kielletään tai tehdään mahdottomaksi, niin kyllä silloin täytyy sitä myös tukea, koska siinä on kyse omaisuudensuojasta, investointisuojasta ja elinkeinovapaudesta. Sama koskee myös niitä laitoksia, jotka nyt vaikka etukäteen haluavat luopua hiilen poltosta. Jos on teknistä elinikää laitoksilla, mutta silti halutaan ajaa etuajassa alas, siis vuoteen 25 mennessä, niin kyllä niitä tarvitsee silloin myös tukea. Eli jos minä kiellän edustaja Pirttilahtea käyttämästä omaa autoa, niin ei ole oikein, että maksan sitten tuet edustaja Savolalle, vaikka tämä pystyy jonkun hienon hankehakemuksen tekemään ja demonstroimaan jotain. Kyllä siinä pitää olla tarkka ja myös muiden keinojen kautta tukea uusiutuvaa.

Tässä edustaja Adlercreutz aikaisemmin puhui muun muassa siitä, että nämä sähkökatilat ja -vastukset tulisi saada siihen alempaan veroluokkaan. Se käytännössä tarkoittaa muun muassa sitä, että lämpövarastoja pystytään lämmittämään halvalla tuulisähköllä. Silloin kun tuulee eikä tarvita sitä sähköä, voidaan siitä tehdä lämpöä, jolla sitten lämmitetään kaupunkia kylminä päivinä. Näitä tämäntyyppisiä lämpövarastoja on Helsingissä ja Vaasassa ja muuallakin.

Tämä on monimutkainen ja monipuolinen paletti, ja siinä täytyy pelisilmää ja järkeä käyttäen katsoa näitä eri palikoita, mutta ennen kaikkea myös tukea niitä, jotka sitten joutuvat eri syistä luopumaan monesta näkökulmasta järkevästä liiketoiminnasta, valitettavasti.

21.38 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Savolan analyttiseen puheenvuoroon on helppo yhtyä. Siinä ei ollut mitään muuta sellaista, mihinkä en voi yhtyä,

Punkt i protokollet PR 160/2020 rd

kuin vain se, että vain keskustapuolue on ollut tässä asialla. Keskustapuolue yhtenä hallituspuolueena on meidät ajanut tähän tilanteeseen.

On todellakin murheellista, että veroratkaisulla olemme tavallaan ajautuneet siihen, että turvetuotannon ja varsinkin energiaturpeen osalta olemme siinä tilanteessa, että nyt tämä vauhti kiihtyi siitä aiotusta turpeen käytön puolittamisesta huomattavasti nopeammin. Nyt olisi peiliin katsomisen paikka. Teimme viime vaalikaudella ratkaisuja taksilain osalta, ja nyt niitä korjataan. Olisi ehkä mahdollisuus tehdä korjaavia toimenpiteitä jo nyt tämän hallituksen aikana eikä odottaa seuraavaa hallitusta.

On surullista — tämä päätös näyttää nyt sille — että ainespuuta poltetaan. Se ei ole kenenkään hyväksi eikä missään muotoa suomalaisen ilmastopolitiikan mukaista. Meillä jo Agenda 2030 lähtee siitä, että meillä on kestävää taloutta, kehitetään kiertotaloutta ja koetetaan olla edelläkävijöitä siinä, että meillä uusiutuvat luonnonvarat ovat kestävässä käytössä, mutta nyt tällä ratkaisulla ei näytä olevan sellaista vaikutusta. Jos rumasti sanoisin, kun vähän muotoilen, niin pissataan omaan saappaaseen niitten meidän omien tavoitteiden kanssa.

Tässä edellä olevissa puheenvuoroissa tuotiin hyvin esille se, mitä Vapo teki. Muutama kymmenen kaukolämpölaitosta myytiin pois Vapon omasta bisneksestä. En tiedä, mikä on todellinen johtopäätös: jos saadaan kolmekymmentä kertaa käyttökatetta vastaava summa myyntitoiminnasta, niin onko se lähtökohta, vai nähtiinkö yrityksessä, että nyt on hyvä rahastaa ja antaa se monikansalliselle pääomasijoittajalle, joka toimii Ranskasta käsin? No, toivottavasti Seinäjoelle ei tästä tule Caruna kakkosta, jossa lämmitetään 75-prosenttisesti kaukolämmöllä ja turve raaka-aineena.

Mitä sitten olisi pitänyt tehdä tai mitä pitäisi tehdä, on kyllä hirvittävän tärkeä pohdinta. Jos itse satakuntalaisena pohdin — meillä Pohjois-Satakunnassa on erittäin paljon toimintaa polttoturpeenkin osalta — niin pitää nähdä se, mikä meillä on eläinten hyvinvointi. Broilerinkasvatus Satakunnassa on erittäin korkeaa. Meillä kasvuturve on vientituote Suomesta, erittäin merkittävä osa meidän puhtaiden elintarvikkeiden kasvualustaa, kun puhutaan siitä, mitä tuodaan markettien kautta meidän omaan ruokapöytään. Meillä Satakunnassa siitä tehdään akustiikkalevyjä. Ja kaikki perustuu siihen, että meillä on turvetuotantoa, energiatuotantoa, ja se sivuvirta, joka syntyy tässä polttoturpeen nostossa, on keskeinen liiketoiminta. Varsinkin eläinten kuivikkeena se on aivan merkittävä. Minulle perustellaan sitä, että kyllä sitten muita menetelmiä ja samanarvoisia kuivikkeita on tulossa markkinoille jossakin vaiheessa — jossakin vaiheessa. Vielä ei ole yhtään korvaavaa tuotetta siihen, että meillä niin hyvää märehäijöiden ja hevosten kuivikkeena käytettävää ainesta olisi kuin turve.

Arvoisa puhemies! Täytyy vielä todeta, että me emme ole saamassa EU:n, oliko nyt, JTF-rahoituksesta apua niille yrittäjille, jotka nyt laittavat niin sanotusti pakosta yrityksensä hyllylle tai kohtaavat konkurssin. Sieltä ei ole tulossa apua heille. Se on tarkoitettu alueellisesti siihen, että turvetuotannosta voidaan luopua ja luoda uusia mahdollisuuksia luopua turvetuotannosta, mutta ei näille, jotka ovat nyt siinä tilanteessa, että heidän koneensa ja laitteensa ovat velan alla vielä tässä vaiheessa eikä ole näkyvissäkään, kuinka voitaisiin saada nämä velat maksuun. Olen kyllä surullinen siitä.

Vielä lopuksi: Saksasta tuotava hake tulee sieltä metsätuhohyönteisten alueelta tänne meidän satamiin. Toivottavasti ne eivät valloita meidän metsiämme, koska aivan sama, onko se sitten suojeltua metsää vai talousmetsää, ne eivät valikoi sitä vaan tekevät tuhon siitä riippumatta. — Kiitos.

Punkt i protokollet PR 160/2020 rd

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt totean, että rajaam keskustelun tarkasti käsiteltävään aiheeseen eli tähän uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain 14 §:n muuttamiseen. Minä ymmärrän keskustelun tarpeen tässä suhteessa, mutta tämä on käyty nyt aika monta kertaa tänään läpi.

21.46 Mikko Savola kesk: Herra puhemies! Tähän alkuun haluan vain todeta edustaja Myllykoskelle, kun viittasitte siihen, että mekin puolueena olemme olleet ajamassa tilannetta tähän pisteeseen: Arvostan edustaja Myllykoskea erittäin paljon. Maa- ja metsätaloustusvaliokunnassa olemme tehneet koko ajan erittäin hyvää yhteistyötä. Valitettavasti nämä asiat, mitä puoluejohdossa esimerkiksi teidän osaltanne päätetään, eivät aina ole niitä, mitä me alueellisesti näistä asioista ajattelemme. Satakunta, Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Pohjois-Pohjanmaa ja niin edelleen ovat tämän asian kärsijöitä.

Herra puhemies! Tähän metsähakkeen tukiasiaan: Kun tätä metsähakkeen tukea on ollut saatavilla tähän Venäjältä tuotavaan puuhun, niin se on aiheuttamassa meille tavallaan markkinahäiriön siinä, että meidän omat hakeyrittäjämme eivät työllisty siinä määrin. Heillä on omat kalustonsa vajaakapasiteetilla, ja tämä vajaakapasiteetilla olo korostuu erityisesti tällä hetkellä, kun nämä energiayhtiöt tuovat tavaraa meille tähän maahan. Hehän saavat hyvinkin edullisesti Keski-Euroopasta metsätuhoalueelta haketettua puuta, joka meillä tässä maassa nyt hyvin monessa lämpölaitoksessa palaa. Tämä on se asia, mikä pitää pystyä korvaamaan, ja sen takia tämä turve-elementti, joka tässä hallituksen esityksessä myöskin mainitaan, on aivan keskiössä, koska tällä haketuella, mitä nyt jatkossa tullaan rajaamaan, halutaan ottaa huomioon tätä eroavaisuutta myös turpeen osalta.

Haluan todeta Vaposta vain sen, että Vapon vetäytyminen vastuusta on erittäin valitettavaa niin tämän ulkoistamisen suhteen kaukolämpöliiketoiminnassa mutta myöskin siinä, että näiltä heidän käytöstä poistamiltaan nevoilta polttoleikataan se kalusto, mitä yrittäjät siellä ovat käyttäneet ja mitä Vapo omistaa, ja se menee käytännössä romuraudaksi, vaikka sen pystyisi hyödyntämään yrittäjille eteenpäin.

Samoiten nämä ympäristövaikutukset, mitkä tästä tulevat, kun tämä turvetuotannon alasajo on hallitsematon, eivät kyllä edistä meillä ympäristöä eivätkä ne edistä meillä ilmastoa. Sen takia näissä kaikissa energiakysymyksissä bioenergiaan ja turpeeseen liittyen pitää miettiä paremmin tämä kokonaisuus, ja sen takia meillä on vielä aika paljon töitä tehtävänä yhdessä sen suhteen, että me löydämme tähän tasapainon, ja tätä me teemme yrittäjien ja tuottajien kanssa yhdessä.

21.49 Joakim Strand r: Värderade talman! Vi behandlar alltså regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 14 § i lagen om stöd till produktion av el från förnybara energikällor. Riktigt kort ännu bara på svenska: diskussionen gled väldigt långt in här på torven tidigare, och jag vill bara säga att man inte heller ska dramatisera regeringens skattebeslut i den här frågan eftersom marknaden och utsläppshandeln nog annars också tar hand om att användningen av torv kraftigt går ner. Däremot är det viktigt att man nu också stödjer dem som drabbas. Det är oerhört viktigt, och det ville jag lägga till ännu till den tidigare talturen, och här har också svenska folkpartiet varit aktiv och inser betydelsen av försörjningsberedskap med tanke på torven som ett inhemskt bränsle, så vi ska göra allt vi kan för att minimera de negativa effekterna.

Tämä oli lyhyt yhteenveto edellisestä puheenvuorosta.

Punkt i protokollet PR 160/2020 rd

21.50 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa herra puhemies! Todellakin lämmöntuotannosta ja sähköntuotannosta on kyse tässä itse asiakohdassa, ja minä olen todella huolissani siitä, millä tavalla näitä CHP-laitoksia tällä hetkellä tankataan. Tuleepa se kotimaisella energialla tai tuleepa se sitten ulkolaisella energialla, mutta meidän pitäisi saada näille lämmön- ja sähköntuotantolaitoksille hyvä investointinäkyvä, ja tämä tuki antaa siihen yhden mahdollisuuden. Siinä jos missä, kun on yhteiskäyttö, me saamme siitä puumassasta, energiasta, parhaan mahdollisen hyötysuhteen. Me lähestymme selkeästi 90:tä prosenttia, kun voidaan tehdä pitkäaikaisia investointeja ja ottaa siitä sitten lämpö ja sähkö yhtä aikaa pois. Eli tässäkin, kun käytämme arvokasta puuta lämmöntuotantoon, käytetään se myös mahdollisimman tehokkaasti. Toivotaan, että tämä tukimuoto jatkuu ja edistää myös sitä.

Edustaja Myllykoski otti esille tämän oikeudenmukaisen siirtymän rahaston, ja tämä on tärkeä asia myös tänne haketoimintaan siinä mielessä, että jos turvetuotannosta konekalustoa ja henkilöitä — niin sanotusti kintaita — saadaan muutettua tänne hakepuolen toimittajiksi, niin me turvaamme silloin näiden laitosten kotimaisen energian saannin. Se on se tarkoitus. Kun tässä JTF:ssä vain nyt näyttää siltä, että tämä ei koskettaisi Pirkanmaata vaan menisi siitä ohitse, niin todellakin toivon, että tässä käytetään pienempiä alueyksiköitä kuin seutukuntaa tai maakuntaa, otettaisiin kunnatkin mukaan siihen, niin että voitaisiin tätä rahoitusta käyttää tähän oikeudenmukaiseen siirtymään myös näissä Pirkanmaan turvetuotantokunnissa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia — ja edustaja Mäenpää. Keskitytään tähän 14 §:ään.

21.52 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Täällä keskustelussa on viitattu useita kertoja Vapon äkkinäisiin liikkeisiin. Vapohan on myynyt täysin omistamansa yhtiön, joka tarjoaa kaukolämpöä ja teollisuuden energiaratkaisuja. Ainakin niillä tiedoilla, mitkä minulla on, Vapo on ollut ikään kuin pakotettu hallituksessa tehtyjen päätösten nojalla toimimaan näin. He ovat joutuneet myymään yhtiön rahoittaakseen turpeesta tehtävän aktiivihiilen kehittämistä. Yhtiöstä saamani tiedon mukaan hallitus, siis valtioneuvosto, Suomen hallitus, on kyllä siunannut tämän kaupan. Siitä on ollut pääministeri tietoinen ja on ollut omistaja-ohjausministeri tietoinen. Tämä on mielestäni ikävä päätös, mutta minä ymmärrän yhtiön johtoa, joka on joutunut tekemään tällaisen päätöksen, [Puhemies koputtaa] koska heitä ei ole haluttu pääomittaa valtion taholta.

Toinen asia, mistä täällä puhutaan, on JTF-tuki tai oikeudenmukaisen siirtymän rahasto, vai mikä se nyt on. Kovin pieneltä tuntuvat ne summat siinä, koska eräskin turveyrittäjä on myynyt noin 5 miljoonalla eurolla turvetta vuodessa ja hänellä on hankittuna turvepinta-alaa [Puhemies koputtaa] 30 vuodeksi. Ei tämä JTF tule auttamaan. Minä arvostan edustaja Savolankin huolta siitä, mitä näille yrittäjille tapahtuu, jotka ovat investoineet koneisiin ja turvepinta-alaan. Nyt koneiden arvo on romurautaa, eikä turvesuolla taida olla enää kuin negatiivinen arvo, jos he joutuvat edelleen tekemään kaikenlaisia vesistömittauksia siellä ja turvetta ei nosteta. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Myllykoski. 14 §.

21.55 Jari Myllykoski vas: Arvoisa puhemies! Koetetaan pysyä pykälässä.

Punkt i protokollet PR 160/2020 rd

On erityisen tärkeää huomioida se — en ainakaan omassa puheenvuorossani viitannut Vapoon sinällään tämän pykälän osalta — että kysymys on siitä, että osakeyhtiö tekee osakeyhtiön säännösten mukaisia päätöksiä. Ei meillä omistushajauksen kautta pystytä päättämään, mitä osakeyhtiössä todella tehdään. Se tarvitsee tunnustaa tässä tilanteessa, että yhtiö tekee yhtiön edun kannalta tärkeitä päätöksiä. Jos yhtiön järjestykseen ollaan kirjattu joitakin tavoitteita, niin niitä tulee sitten meillä noudattaa. Ei tässä kohtaa sen enempää.

Oli pakko pyytää vielä puheenvuoro tähän: Edustaja Pirttilahti, kyllä me Satakunnassa maakuntana koetamme huolehtia siitä, että Pirkanmaan turvealueet olisivat tässä mukana, ja yhdessä sitä viedään eteenpäin. Tämä on semmoinen orastava lupaus.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till ekonomiutskottet.